

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 3

София, 5 юли 2004 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Неделчо Беров

Членове: Стефанка Стоянова
Маргарита Златарева
Васил Гоцев
Людмил Нейков
Румен Янков
Живан Белчев

Лазар Груев
Мария Павлова
Емилия Друмева
Владислав Славов
Евгени Танчев

при участието на секретар-протоколита Росица Топалова разгледа в закрито заседание на 5 юли 2004 г. конституционно дело № 3/2004 г., докладвано от съдиите Васил Гоцев и Людмил Нейков.

I.

Делото е образувано на 21 април 2004 г. по искане на президента на Република България за задължително тълкуване на чл.153 и чл.158 от Конституцията, в смисъл коя от двете процедури за нейното изменение трябва да се прилага, за да се промени тя в следните посоки:

1. да се приеме конституционна разпоредба, която да предвижда органите на Европейския съюз да могат да приемат решения и да създават юридически актове, които имат наднационално, пряко и универсално действие по отношение на Република България;

2. да отпадне от Конституцията забраната за придобиване право на собственост върху земя от страна на гражданите от Европейския съюз;
3. да се предвиди европейското гражданство и произтичащите от него последици;
4. да се приемат разпоредби, възлагащи на национални държавни органи упражняването на представителните функции в органите на Европейския съюз;
5. да се приеме разпоредба, относно възможността за осъществяване на предварителен контрол от Народното събрание в процеса на изработване на актовете, приемани от органите на Европейския съюз;
6. да се приеме разпоредба, позволяваща предаването на български граждани на чужда държава или международен съд за целите на наказателното преследване в случаите, когато това е предвидено в международен договор по който Република България е страна;
7. да се разширят признаците на равноправие на гражданите в съответствие с Хартата за правата на гражданите на Европейския съюз.

Иска се също така да се отговори и на въпроса представляват ли промени във формата на държавно устройство и на държавно управление посочените по-горе изменения на Конституцията, налагащи се във връзка с приемането на Република България в Европейския съюз.

С писмо от 3 май 2004 г. президентът е уточнил искането си за тълкуване на чл.153 и чл.158 от Конституцията като е заявил, че се иска тълкуването на чл.153 от Конституцията във връзка с чл.158, т.3 от Конституцията.

С определение от 17 май 2004 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на президента на Република България за тълкуване на чл.153 и чл.158, т.3 от Конституцията във връзка

с питането Народно събрание или Велико Народно събрание имат правомощието да изменят Конституцията в посочените с искането насоки. Според Конституционния съд, поставеният отделно въпрос дали тези изменения представляват промяна във формата на държавно устройство и държавно управление се съдържа в основното питане.

С оглед характера на искането Конституционният съд е приел, че са заинтересувани от решението и следва да се конституират като заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерският съвет, министърът на външните работи, министърът на правосъдието, министърът по европейските въпроси, Върховният касационен съд, Върховният административен съд и главният прокурор.

II.

В искането президентът на Републиката е изразил становище, че всички изброени промени не налагат свикване на ВНС според чл.158 от Конституцията. Той смята, че те не променят формата на държавно устройство и на държавно управление, както са определени в Конституцията и каквото разбиране е вложил Конституционния съд с решение № 3/2003 г. по к.д. № 22/2002 г. /обн., ДВ, бр.36/2003 г./. Посочва се и, че в това решение изрично е отбелязано “предстоящата интеграция на Република България в Североатлантическия алианс и в Европейския съюз ще наложат възлагане на нови функции на някои от съществуващите държавни органи”. С решението е прието също така, че “при спазване на принципите, върху които е изградена държавата, на баланса между институциите, това няма да промени формата на държавно управление”.

III.

Съобразно дадената от Конституционния съд възможност от конституираните като заинтересувани страни становища са представили: Министерският съвет, министърът на външните работи, министърът на

правосъдието, министърът по европейските въпроси, Върховният касационен съд и главният прокурор.

Във всички представени становища се изразява мнение, че измененията в Конституцията, които се сочат в искането на президента, не съставляват промени във формата на държавно устройство и държавно управление, по смисъла на чл.158, т.3 от Конституцията. Поддържа се също така, че евентуалните нови правомощия и нови функции на някои от основните конституционни органи не нарушава баланса между тях. Не се ограничават, а напротив разширяват се основни права на българските граждани. Поради това, според тях, всички сочени в питането на президента промени в Конституцията могат да се направят от Народно събрание.

Останалите заинтересовани страни не представиха становище.

IV.

Конституционният съд обсъди доводите и съображенията развити в искането и в представените становища на заинтересуваните страни и прие следното:

След направеното уточняване от страна на президента на искането за тълкуване, решението трябва да отговори представляват ли посочените евентуални изменения в Конституцията промени във формата на държавно устройство и на държавно управление. Заедно с това, тъй като се пита коя от двете процедури следва да се приложи при посочените изменения, трябва да се даде съответно тълкуване и на чл.153 от нея в компетентността на Народно или на Велико Народно събрание е да ги извърши.

Член 158, т. 3 от Конституцията е бил предмет на тълкуване от Конституционния съд с решение № 3/2003 г. по к.д. № 22/2002 г. , относно съдържанието на израза “промени във формата на държавно устройство и на държавно управление”, както и “кога са налице промени в тях”. Решението посочва, че според Конституционния съд формата на държавно

устройство, по смисъла на чл.158, т.3 от Конституцията, се определя от “териториалната цялост и установения от Конституцията унитарен характер на държавата с местно самоуправление при недопускане на автономни териториални образowania”.

Относно формата на държавно управление, по смисъла на чл.158, т.3 от Конституцията в решението е казано, че тази форма се определя не само от характера на държавата като парламентарна или президентска република или монархия, а в нея се включва и изградената от Великото Народно събрание система от всички основни конституционни институции, които доразвиват парламентаризма, тяхното съществуване, мястото им в съответната власт, организацията, условията, начина на формиране и мандата им. Във формата на държавно управление се включват и възложените на тези институции дейност и правомощия със запазване баланса между тях при съблюдаване на основните принципи, върху които е изградена държавата – народен суверенитет, върховенство на основния закон, политически плурализъм, разделението на властите, правовата държава и независимостта на съдебната власт.

В искането за тълкуване, предмет на това решение не са били поставени конкретни питання, свързани с предстоящото членство на Република България в Европейския съюз, каквито сега са направени от президента на Републиката. В мотивите на решението, обаче е посочено, че “предстоящата интеграция на Република България в Североатлантическия алианс и в Европейския съюз ще наложат възлагане на нови функции на някои от съществуващите конституционни органи”, което няма да промени формата на държавно управление “при запазване принципите, върху които е изградена държавата” и “на баланса между институциите”.

При тълкуването на чл.158, т.3 от Конституцията и отговорите на поставените в искането въпроси, Конституционният съд изхожда от

становището си в решение № 3/2003 г., по к.д. № 22/2002 г.от което не намира основание да се отклони.

Отговорът на поставените питання налага Конституционният съд да отговори дали всяко едно от евентуалните изменения на Конституцията, посочени в искането променят формата на държавно устройство и на държавно управление, както и с оглед чл.153 К, могат ли да бъдат направени от Народно събрание или са от компетентност на Велико Народно събрание.

V.

Като изхожда от гореизложеното, Конституционният съд разглежда направените от президента питання, насочени към разкриване на точното смислово съдържание на чл.153 и чл.158, т. 3 от Конституцията в тяхната взаимна връзка, относно разграничаването на компетентния орган за изменение и допълнение на конституционните норми в съответствие с изискванията за пълноправно членство на България в Европейския съюз.

1. Относно приемането на конституционна разпоредба, която предвижда органите на Европейския съюз да могат да приемат решения и да създават юридически актове с наднационално, пряко и универсално действие по отношение на Република България.

С подписването на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и неговото ратифициране, обнародване и влизане в сила тя става страна по учредителните договори на Европейските общности и Европейския съюз /с техните изменения и допълнения/ и приема съдържанието им, което е първично общностно право, уреждащо изчерпателно съюзните институции и органи, техните компетенции и актовете им. Актовете на първичното право на Европейския съюз представляват международни договори по смисъла на чл.5, ал.4 от Конституцията и при спазване на предвидените условия техните разпоредби стават част от вътрешното право на България.

Европейският съюз приема и т.нар. вторично право. Съгласно чл. 249, ал. 1 от Договора за създаване на европейска общност /ДСЕО/ институциите на Европейския съюз “приемат регламенти и директиви, вземат решения, изказват препоръки или мнения” /вторичното право/. Тези актове се приемат на основание изрични разпоредби, приети в първичното право.

Сред актовете на вторичното право на Европейския съюз на първо място е регламентът – акт с общо действие и обвързваща сила, задължителен и пряко /непосредствено/ приложим във всяка от страните-членки /чл.249, ал.2 ДСЕО/. Друг съществен акт на вторичното право е директивата. Тя няма пряко действие, но съгласно чл.249, ал.3 ДСЕО “е обвързваща по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат във всяка държава-членка до която е адресиран, но оставя на националните компетентни органи изборът на формите и средствата” за постигане на предписаната в нея цел.

Решението е обвързващо в своята цялост за онези до които е адресирано /чл.249, ал.4 ДСЕО/.

Във вторичното право се включват и т.нар. не задължителни актове – препоръки и мнения, представляващи декларативни политически инструменти на европейските институции, както и рамкови решения, общи стратегии и позиции, резолюции, заключения, декларации.

Основна характеристика на вторичното право е, че неговите актове не са международни договори по смисъла на чл.5, ал. 4 от Конституцията и не подлежат на ратификация от националните парламенти след приемането им. Те имат пряко действие и не се нуждаят от изрично въвеждане в националното законодателство. Това е така, защото институциите на европейските общности действат в рамките на техните компетенции с пряко обвързващ правен ефект спрямо институциите и гражданите в държавите-членки. Същевременно, обаче, следва да се има предвид, че начините и механизмите на приемането на актовете на

вторичното право, както и неговият обхват, се определят от първичното право, което съставляващо международни договори, подлежи задължително на ратификация.

Приемането на конституционна разпоредба, която да предвижда органите на Европейския съюз да приемат актове с пряко действие по отношение на Република България, без да е необходима тяхната ратификация, поставя въпроса не застрашава ли това суверенитета на страната?

Поначало, в действащата Конституция, като едно от основните начала, върху които е изградена държавата, е записан изрично принципът за ангажираност на Република България в установяването на справедлив международен ред /чл.24, ал.2/. Тази конституционна повеля за постигането на “справедлив международен ред” дава рамката и основанията за присъединяването на държавата в обединена Европа и възприемането на наднационално, пряко и универсално действие на нейните актове по отношение на Република България. Израз на това са и разпоредбите на чл.5, ал.4, чл.85, ал.2 и чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията. Изложеното налага изводът за отвореността на българската държава към международното право с произтичащата от това възможност за конституционно възлагане за действия и осъществяване на мерки с цел изграждане на обединена Европа.

Изменението на Конституцията, наложено от необходимостта от поставянето ѝ в съответствие с изискването за пълноправно членство на Република България в Европейския съюз не нарушава нейния суверенитет. Съгласно чл.1,ал.2 от Конституцията ”цялата държавна власт произтича от народа. Тя се осъществява от него непосредствено и чрез органите, предвидени в тази Конституция”. От това следва , че народът може по своя воля, чрез избраното от него Народно събрание да делегира част от суверенните си права, съобразно изискванията на международен договор по който България е страна. Влизането на Република България в

Европейския съюз става след ратификация от Народното събрание на договора за присъединяването ѝ. Тази ратификация е израз на народната воля. Произтичащото от това членство в Европейския съюз е в защита на суверенитета на страната и на националната сигурност. Предвид самия характер на интеграционния процес става дума за споделено упражняване на суверенитет, при което държавите-членки изпълняват съвместно част от своите задачи и дотолкова упражняват общо суверенитета си. Суверенитетът на Република България не е застрашен, защото в случая приемането от органите на Европейския съюз на решения и създадените юридически актове с тяхното наднационално, пряко и универсално действие ще е с участието на Република България. Частичното прехвърляне на компетенции от Народното събрание по отношение на законодателната му дейност е на институции, които не са ѝ чужди. Страната участва в формирането им и създаването на приеманите от тях актове. В този случай няма промяна на възложените от Конституцията функции на Народното събрание, нито отнемане на негови основни правомощия. То е и остава законодателният орган на държавата, който ще продължава да осъществява основната законодателна дейност. Посоченото пряко действие на актове на Европейския съюз не отнема, а допълва нормативната компетентност на Народното събрание.

Евентуалното преотстъпване на част от тази дейност не представлява промяна във формата на държавното устройство. Европейският съюз не е нито федерация, нито каквато и да е друга форма на държавно устройство. То не засяга и териториалната цялост на страната като един от белезите на формата на държавно устройство.

Членството на Република България в Европейския съюз не води и до промяна на формата на държавно управление. С него не се засягат белезите, които го характеризират. Република България участва, както във формирането на органите на Европейския съюз, които създават актове с пряко и универсално действие по отношение на нея, така и при тяхното

приемане. Прилагането на такива актове не нарушава принципите върху които е изградена държавата и баланса на конституционните институции. Балансът, който трябва да се съблюдава в създадената с Конституцията форма на държавно управление има предвид само вътрешните отношения между основните конституционни органи на държавата. Този установен баланс не се засяга от членството в Европейския съюз и участието в създаване на актове и взимане на решения от неговите органи.

Демократичният конституционен модел, по който е организирана съвременната българска държава няма да бъде засегнат от бъдещо членство в една наднационално организирана междудържавна общност, в която произтичащата от народите на държавите-членки демократична легитимация е гарантирана.

2. Относно отпадане забраната за придобиване на право на собственост върху земя от граждани на Европейския съюз.

Според чл.14, ал.2 от ДСЕО вътрешният пазар на общността “обхваща пространство без вътрешни граници, в което е осигурено свободното движение на стоки, лица, услуги и капитали.” Свободното движение на капитали и равнопоставеността на правните субекти на страните-членки на Европейската общност на територията на другите страни-членки включва и правото им да закупуват земя във всяка от тях. С това не се накърнява териториалната им цялост.

Разпоредбата на чл.22, ал.1 от Конституцията, според която чужденците и чуждестранните юридически лица не могат да придобиват право на собственост върху земя, освен при наследяване по закон, в който случай те следва да прехвърлят собствеността си, не е свързана със защита на териториалната цялост на Република България, която характеризира формата на нейното държавно устройство. Член 22, ал.1 от Конституцията урежда специален режим на собствеността върху земята от вещноправен

характер, като създава ограничения за придобиването ѝ от чужди граждани и чужди юридически лица.

Бъдещото отпадане на това ограничение по отношение на граждани и юридически лица на страни - членки на Европейския съюз не засяга териториалната цялост на Република България. Тя остава непроменена, а с това не се променя и формата на държавно устройство. Придобиването на право на собственост върху земя от тях е в съответствие и със статута им на европейски граждани. Страните-членки на Европейския съюз имат суверенно право да въвеждат редица ограничения на свободния режим за закупуване на земя от граждани и юридически лица на други страни-членки на Европейския съюз по отношение на райони, свързани с националната им сигурност и друга специфичност.

Тази разпоредба на Конституцията не засяга също така и формата на държавно управление. Вещно - правният характер на проблема за придобиване на земя от чужди граждани и организации няма отношение към висшите държавни институции, функциите им и баланса между тях. Ето защо, отпадането на ограничението не би могло да засегне и конституционно определената форма на държавно управление.

Отпадането на това ограничение не засяга и правата на българските граждани да придобиват собственост върху земя. Нещо повече, на реципрочен принцип, произтичащ от бъдещото им европейско гражданство, те ще могат да придобиват собственост в останалите страни-членки на Съюза.

3. Относно създаване на разпоредба, която предвижда европейско гражданство и произтичащите от него последици.

С чл. 17, ал. 1 от част втора на ДСЕО се създава гражданство на Европейския съюз. Всяко лице, което е гражданин на държава-членка е гражданин и на Съюза.

Последиците от европейското гражданство са уредени в чл.чл. 17-21 ДСЕО и се съдържат в раздел V от Хартата на основните права на Европейския съюз, прогласена от Европейската комисия, Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз на 7.12.2000г. в Ница. Те включват право на добра администрация, право на достъп до документи, право да се обръща към европейски омбудсман, назначен от Европейския парламент в съответствие с чл. 195 ДСЕО, право на петиция в Европейския парламент, свобода на движение и пребиваване, дипломатическа и консулска защита, активно и пасивно изборително право в изборите за Европейски парламент и органите за местно самоуправление.

Член 19 ДСЕО предвижда всеки гражданин на Европейския съюз, живеещ в държава-членка на която не е гражданин, да гласува и да се кандидатира в местни избори в държава-членка на територията на която живее, при същите условия, както и гражданите на тази държава. Разпоредбата предвижда и правото да гласува и да се кандидатира при същите условия в изборите за Европейски парламент.

В действащата Конституция на Република България се съдържат текстове за българското гражданство, както и за недопускане наличието и на друго гражданство като изискване при избирането на конституционни органи - чл.65, ал.1, относно избора на народни представители, чл.93, ал.2, относно избора на президент и чл.110 относно членовете на Министерския съвет. Това обуславя питането бъдеща промяна на Конституцията, относно придобиването на европейско гражданство и произтичащите от него последици, засягат ли формите на държавно устройство и държавно управление.

С членството на Република България в Европейския съюз се придобива и правото на европейско гражданство с произтичащите от него последици. По начало, Конституцията проявява търпимост към двойното гражданство. В случая, обаче, не се придобива гражданство на друга държава, а гражданинът на страна-членка на Европейския съюз,

запазвайки своето гражданство, става и гражданин на Съюза. Това гражданство “допълва, а не замества националното гражданство” /чл.17, ал.1 от част втора на ДСЕО/.

Като придобиват европейско гражданство българските граждани, съгласно ДСЕО придобиват и правото да гласуват и да се кандидатира в местни избори и в изборите за Европейски парламент в държава-членка, където живеят. Тези, както и всички други права, произтичащи от гражданството на Европейския съюз са реципрочно предоставени на всички граждани на държавите-членки. Тази равнопоставеност не ограничава, а само разширява правата на българските граждани и обогатява конституционно закрепените им права и свободи.

Уредбата на гражданството на Европейския съюз не засяга съществуването, организацията и структурирането на основните, установени от Конституцията, държавни органи. Тя не променя и техните функции. Не се нарушава и баланса помежду им, тъй като не се прехвърлят правомощия от едни към други.

Формата на държавно устройство и на държавно управление остават същите.

4. Относно приемането на разпоредби, възлагащи на държавни органи упражняването на представителни функции в органите на Европейския съюз.

Като член на Европейския съюз Република България задължително ще бъде представена в отделните органи на Европейския съюз. С участие на нейни представители ще се приемат всички решения и други актове с наднационално, пряко и универсално действие по отношение на Република България. Участието в Европейския парламент и делегирането на представителни права в Съвета на Европейския съюз не отнемат правомощия на основните конституционни органи и не се прехвърлят правомощия от един на друг. Всеки от тях продължава да изпълнява

отредените му от Конституцията функции. Пълномощията на правителствените представители да участват в международните институции, включващо и приемането на задължителните за страната актове, са дадени от Народното събрание и подлежат на негов контрол. Този контрол се улеснява от разпоредбите на анексирания към Договора за Европейски съюз /с измененията внесени с Договора от Амстердам от м. ноември 1997 г./ Протокол за ролята на националните парламенти в Европейския съюз. Съгласно този Протокол всички документи и законодателни предложения на Комисията се изпращат своевременно на националните парламенти на страните-членки.

В решение №3/2003г. по к.д.№22/2002г. Конституционният съд прие, че при запазване принципите върху които е изградена държавата и баланса между институциите възлагането на нови функции на някои от съществуващите конституционни органи не води до промяна на формата на държавно управление. С възлагането на такива представителни функции в органи на Европейския съюз не се отнемат правомощия на основните конституционни органи. Балансът между тях не се променя, тъй като не се прехвърлят функции от един конституционен орган на друг и не се променя тяхната структура, статут и начин на формиране.

Не се изменя и формата на държавно устройство, след като териториалната цялост и унитарният характер на държавата се запазват.

Създаването на конституционна норма, допускаща участието на представители на Република Българи в органите на Европейския съюз не води до промени по смисъла на чл.158, т.3.

5. Относно възможността за осъществяване на предварителен контрол от Народното събрание в процеса на изработване на актовете, приемани от органите на Европейския съюз.

Осъществяването на такъв контрол от Народното събрание е по същество ново правомощие, произтичащо от бъдещото членство на

Република България в Европейския съюз и в съответствие с посочения Протокол за ролята на националните парламенти в Европейския съюз от Амстердам. Такова разширяване на конституционните правомощия на парламента не отнема функции от други основни конституционни органи и не променя тяхната структура. Този предварителен контрол се вписва в общия контрол, който Народното събрание упражнява над изпълнителната власт. Чрез него се осъществява предварителен контрол при изработване на актовете, които се приемат от органите на Европейския съюз. Това съставлява и съответно утвърждаване на дадения мандат на българските представители в тези органи. Поради това, не се нарушава балансът между институциите, не се накърнява принципа за разделение на властите и не се засягат и каквито и да е други основни конституционни принципи.

Конституционният съд е имал вече възможност с решение № 3/2003 г. по к.д. № 22/2002 г. да изясни, че “не представлява промяна във формата на държавно управление и възлагането на нови функции на някои от основните конституционни органи, когато това няма да накърни баланса между институциите и няма да засегне някои от основните конституционни принципи”. Не се засягат и бележите характеризиращи формата на държавно устройство.

Разширяването на компетентността на Народното събрание в изложените насоки ще бъде допълнителна гаранция за защита интересите на държавата при нейното интегриране в Европейския съюз.

6. Относно приемане на разпоредба, позволяваща предаването на български граждани на чужда държава или на международен съд за целите на наказателното преследване в случаите, когато това е предвидено в международен договор по който Република България е страна.

Съгласно чл.25, ал.4 от Конституцията “гражданин на Република България не може да бъде изгонен от нея или предаден на друга държава”.

Разпоредбата не конкретизира какво се има предвид под “предаден” на друга държава. Несъмнено обаче, тук се включва и предаване за целите на наказателно преследване. Това поставя въпроса, предаването на български граждани за целите на наказателно преследване на съд на друга държава-членка на Европейския съюз, не противоречи ли на чл. 25, ал. 4 от Конституцията, респективно не засяга ли основно право. Конституционният текст използва понятието “друга държава”. Смисълът на забраната за предаване на български гражданин за наказателно преследване на друга държава, е той да бъде защитен от търсене на отговорност по чуждо наказателно законодателство, с което да бъде поставен в по-неблагоприятно положение.

Наказателно-правните системи на всички държави-членки на Европейския съюз са в съответствие с Хартата на основните права на Съюза /прогласена от Европейската комисия, Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз на 7.12.2000г в Ница/ и рамковото решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за задържане и процедурите по предаване на лица между държавите-членки. Това обстоятелство гарантира един справедлив процес, в която ѝ да е държава-членка, включително и в Република България, след нейното приемане в Европейския съюз. В този смисъл такава държава-членка не попада в категорията “друга държава” по смисъла на чл.25, ал.4 от Конституцията. Българският гражданин е гражданин и на Европейския съюз. Наказателното законодателство и съдопроизводствена система на държавите-членки, към които ще бъде присъединена и България, се изграждат на еднакви принципи, обстоятелство произтичащо и от паралелното европейско гражданство.

По отношение предвиждане на възможност за предаване на международен съд, въз основа на международен договор, ратифициран от Република България, Конституцията не съдържа забрана. Международният съд не е съд на “друга държава”, по смисъла на чл.25, ал.4 от

Конституцията. Това направи възможно България да бъде страна по Римския Статут на Международния наказателен съд, приет на 17.07.1998г. /Обн. ДВ, бр.68/2002 г./, който предвижда задължение, за предаване на собствени граждани по искане на този съд.

С оглед на това, предаването на български гражданин за наказателно преследване на друга държава, член на Европейския съюз или на международен съд, по силата на ратифицирано международно споразумение, не представлява нарушаване на основни права.

Евентуалното създаване на сочената в искането за тълкуване конституционната разпоредба не засяга и признаците, характеризиращи формата на държавно устройство и на държавно управление.

7. Относно разширяване признаците на равноправие на гражданите в съответствие с “Харта за правата на гражданите на Европейския съюз”.

Правата на гражданите на Европейския съюз, които произтичат, както от “Хартата на основните права на Европейския съюз”, прогласена на 7 декември 2000 г. в Ница /неточно назована в искането като “Харта за правата на гражданите на Европейския съюз”/, така и от ДСЕО, са прокламирани в основни линии и от Конституцията на Република България. Създаването на допълнителни права, които членството в Европейския съюз ще даде на българските граждани само ще разшири правата, които те вече имат. Член 57, ал.1 от Конституцията забранява отнемане на права, а не тяхното разширяване.

Каквито и бъдещи изменения в Конституцията на България да се направят относно признаците на равноправие на гражданите и предоставянето им на нови права те няма да променят формата на държавно устройство и държавно управление, по смисъла на чл.158, т.3 от Конституцията.

VI.

Въз основа на изложените съображения по искането на президента, Конституционният съд приема, че обсъжданите промени в Конституцията във връзка с членството на Република България в Европейския съюз могат да се извършат от Народно събрание. С тях не се решават въпроси, които са от изключителна компетентност на Велико Народно събрание. Поради това и на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията, Конституционният съд

Р Е Ш И :

Не представляват промяна във формата на държавно устройство и държавно управление по смисъла на чл. 158, т. 3 от Конституцията евентуални изменения в нея, отнасящи се до:

- приеманите от органи на Европейския съюз, актове със наднационално, пряко и универсално действие по отношение на Република България;

- отпадането за гражданите на Европейския съюз на конституционната забрана за придобиване собственост върху земя от чужди граждани и юридически лица;

- предвиждането на европейско гражданство и произтичащите от него последици;

- приемането на разпоредби възлагащи на български държавни органи да упражняват представителни функции в органите на Европейския съюз;

- възможността за осъществяване на предварителен контрол от Народното събрание при изработване на актовете приемани от органите на Европейския съюз;

- предвиждане предаването на български граждани на чужда държава или международен съд за търсене на наказателна отговорност, уговорено в международен договор, по който Република България е страна и

- разширяване признаците на равнопоставяне на българските граждани в съответствие с Хартата за основните права на Европейския съюз.

Тези промени в Конституцията на Република България могат да бъдат извършени от Народно събрание.

Председател:

Неделчо Бѐронов